

Eiwitautonomie in Frankrijk en België : welke rol is weggelegd voor biologische veldbonen?

Studiedag op 8 december 2022 - verslag

In het kader van het Europees project "SymbIOse"[1] kwamen bijna vijftig deelnemers bijeen (afzetcoöperaties, voederfabrikanten, molenaars, veehouders, akkerbouwers, technische adviseurs, onderzoekers, enz.) om de landbouwkundige en economische mogelijkheden te bespreken die veldbonen bieden voor een grotere autonomie op het gebied van eiwitten in Europa.

Veldbonen zijn tegelijk een historisch als een innovatief gewas in de biologische landbouw. Ze zijn als vlinderbloemige een natuurlijk onderdeel van de vruchtwisseling op biologische bedrijven om de vruchtbaarheid te waarborgen, vooral ook bij akkerbouwbedrijven zonder vee. Ook al is de onkruidbeheersing bij de teelt soms complex, door de combinatie met verschillende graansoorten (tarwe, spelt, triticale, enz.) zijn veldbonen uitermate interessant. Wat de afzetmogelijkheden betreft, beperkt de aanwezigheid van antinutritionele factoren het aandeel dat in het rantsoen van de dieren mag worden opgenomen. Sommige experimenten hebben het echter mogelijk gemaakt enkele van deze belemmeringen weg te nemen. Recent zijn veldbonen opnieuw in de belangstelling gekomen voor het gebruik ervan in menselijke voeding. Hierbij is rassenkeuze erg belangrijk (de geschikte cultivar). Bovendien is, ondanks de spanningen op de markt en de daling van de prijs van bepaalde producten, de verkoopprijs van veldbonen (die aan de producent wordt betaald) dit jaar verbeterd.

Er kwamen vier belangrijke thema's aan bod:

1 - Optimalisering van de veldboonproductie in mengteelt

Dankzij het project konden 8 technische fiches worden opgesteld van de belangrijkste peulvruchten en ook werd een beslissingsondersteunend instrument ontworpen om mengteelten te helpen kiezen op basis van het doel/de afzet (te raadplegen via: symbiose-interreg.eu).

2 Veldbonen: welke toekomst voor menselijke voeding?

De afgelopen jaren is uit verschillende initiatieven gebleken dat veldbonen interessant zijn voor menselijke consumptie (o.a. FÉV'INNOV-project). De exploitanten in de regio zetten zich hiervoor in, zoals de coöperatie Agora. Momenteel wordt in de regio één ras (Tiffany) gebruikt voor dit doel.

De uitdagingen die zich stellen, bestaan uit :

- Het selecteren en vermeerderen van geschikte rassen om de productiviteit te waarborgen en door de opbrengstvariabiliteit te verminderen. Dit door te selecteren in winterrassen voor een laag vicine-/convicinegehalte.
- Het verwerken van de boon zelf (pellen/weken, wat ook de bitterheid zou verminderen).
- Het werken rond de productiekosten; de kosten in verband met de bestrijding/beheer van de bonenkever integreren in de totale kost (gekoelde opslag/vacuümverpakking). Met een prijs rond 600 euro/ton wordt de productie van veldbonen aantrekkelijker voor landbouwers.

3 - Vermindering van antinutritionele factoren (ANF) om het gebruik van veldbonen in te bevorderen.

Verschillende behandelingen kunnen het gebruik van veldbonen optimaliseren. Voor rantsoenen van éénmagigen is dit via:

- Pellen om het ANF-gehalte te verlagen en het eiwitgehalte te verhogen
- Vermalen om de verteerbaarheid te verbeteren
- Mits goed uitgevoerd, verhoogt roosteren/toasten de concentratie van bestendige eiwitten.

Er moet een veredelingsprogramma worden ontwikkeld ter vermindering van het ANF-gehalte (meer geschikte rassen).

4 - De oogst optimaliseren door triage/sortering op de boerderij

Deze optimalisatie start al bij het oogsten en het instellen van de maaidorser (hiervoor werden in kader van het project opleidingen aangeboden). Vervolgens is het van belang om de sorteersystemen onder de knie te krijgen: er wordt momenteel een beslissingsondersteunend instrument voor landbouwers ontwikkeld, waarmee zij hun mengsels kunnen kiezen op basis van de op het bedrijf beschikbare/aanwezige trieerinstallaties en de beoogde afzetmogelijkheden.

[1] SymBIOse: Vlinderbloemigen als motor voor innovatie en grensoverschrijdende ketenontwikkeling in bio www.symbiose-interreg.eu

In samenwerking met Biowallonie, Bioforum, Inagro, CRA de Gembloux, Université Picardie Jules Verne, Agro-Transfert en CCBT.